

Novembre

de 2009

# escenari macroeconòmic

Previsions macroeconòmiques

Escenari macroeconòmic per a Catalunya 2010

Data de tancament: 6 de novembre de 2009



Generalitat de Catalunya  
Departament d'Economia i Finances  
Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica  
ISSN 2013-2182

## Escenari macroeconòmic per a Catalunya 2010

El panorama de l'economia internacional ha tendit a estabilitzar-se a mesura que avançava l'any. D'una banda, els riscos financers sistèmics semblen haver entrat en una fase de contenció i, d'altra, les perspectives de creixement de l'economia s'han revisat a l'alça, de manera que a hores d'ara s'espera que al 2010 el creixement mundial recuperarà una taxa positiva del 3,1%, molt propera a l'obtinguda el 2008, acotant així al 2009 la fase recessiva mundial.

Tot i això, no es pot oblidar que encara hi ha aspectes que podrien introduir nous desequilibris i frenar la recuperació econòmica. La manca de fluïdesa dels crèdits en els mercats n'és un, com adverteix l'FMI en el seu Informe sobre l'estabilitat financera mundial, i la creixent demanda de recursos per finançar els elevats dèficits públics incorreguts per les principals economies afegeix més traves a la recuperació del crèdit al sector privat, a més del risc que les emissions massives de deute públic forcin a l'alça els tipus d'interès a llarg termini. Així mateix, cal comptar que el nivell dels tipus d'interès a curt termini seran revisats a l'alça tan bon punt els bancs centrals estimin que la inflació es pot disparar, després de les fortes injeccions monetàries practicades per evitar el col·lapse financer, cosa que llastrarà l'impuls de la recuperació; en aquest mateix sentit incidirà l'augment esperat de la cotització del preu del petroli el proper any. Tots aquests condicionants fan que no es descarti que hi puguin haver noves recaigudes en el procés de sortida de la crisi. D'altra banda, subsisteixen els forts desequilibris en l'estalvi mundial que podrien activar una depreciació abrupta del valor del dòlar amb el perill que l'ajust afectés de forma pronunciada l'euro, que de moment ha tornat a prendre una trajectòria ascendent enfront del dòlar i ha dificultat la recuperació europea.

### Previsions del Fons Monetari Internacional

	2008	2009 (p)	2010 (p)
<b>(% de variació interanual del PIB)</b>			
Economia mundial	3,0	-1,1	3,1
Economies avançades	0,6	-3,4	1,3
Economies emergents i en desenvolupament	6,0	1,7	5,1
Estats Units	0,4	-2,7	1,5
Japó	-0,7	-5,4	1,7
Xina	9,0	8,5	9,0
Índia	7,3	5,4	6,4
Rússia	5,6	-7,5	1,5
UE-27	1,0	-4,2	0,5
Regne Unit	0,7	-4,4	0,9
Eurozona	0,7	-4,2	0,3
Alemanya	1,2	-5,3	0,3
França	0,3	-2,4	0,9
Itàlia	-1,0	-5,1	0,2
Espanya	0,9	-3,8	-0,7
Espanya *	0,9	-3,6	-0,3
Comerç mundial (volum)	3,0	-11,9	2,5
Preu del petroli (en dòlars d'EUA)	36,4	-36,6	24,3

(p) Previsió

\* Previsions del Govern espanyol.

Font: FMI (World Economic Outlook, octubre 2009) i Ministeri d'Economia i Hisenda.

S'ha de tenir en compte, a més a més, que la reactivació econòmica mundial es presenta força desigual, i seran les economies emergents i en desenvolupament les que la liderin, amb un creixement previst del 5,1%, mentre que en les economies desenvolupades les previsions són molt més modestes, de l'1,3%. En el cas de la zona euro les expectatives són encara més febles i s'espera que tancarà el 2009 amb una caiguda mitjana del 4,2%, i que en el conjunt del 2010 només creixerà un 0,3%. Els escenaris amb què treballa en aquests moments l'FMI amb l'horitzó del 2014 situen el creixement mitjà de l'economia comunitària en un 2,1%, el mateix que als Estats Units. De moment, però, s'ha vist que els Estats Units han patit menys la davallada del 2009 i sortiran endavant amb més força el 2010.

Aquests comportaments de les principals economies dibuixen el marc en què s'inscriu la nostra economia, i on descansa en bona part el potencial que ha d'ajudar a superar la crisi actual de la demanda interna. També cal destacar el context econòmic de la resta d'Espanya en la mesura que la demanda provinent de les altres comunitats autònomes ens afecta. En aquest sentit, les previsions a curt termini per a l'economia espanyola no es dibuixen gaire satisfactòries, de manera que el 2010 continuarà registrant taxes negatives, amb un rang que va des del -0,3%, segons les previsions oficials que emmarquen el projecte de pressupostos, a un -0,7%, segons les darreres previsions de l'FMI, un -0,8% segons la Comissió Europea, o un -0,9% segons l'OCDE. En qualsevol cas, són valors que posen de manifest que la recuperació espanyola serà més lenta que la de les principals economies europees del seu entorn. D'altra banda, el fort creixement del dèficit públic espanyol i la necessitat de corregir-lo constreñen la capacitat de donar més pols a la política fiscal, en un moment en què l'economia espanyola encara no s'ha refet del fort impacte de la crisi immobiliària domèstica, que s'ha afegit a la crisi financera internacional. El fort ajust de l'ocupació és un reflex de les dificultats actuals de l'economia espanyola i de la necessitat de restablir els seus mecanismes de competitivitat.

L'economia catalana, igual que l'economia espanyola, pateix les conseqüències d'una etapa de creixement marcada per una forta presència de la construcció d'habitatges, que ha derivat en una crisi del sector que està afectant el conjunt de l'economia. La coincidència de la fase recessiva del cicle de la construcció amb la crisi financera internacional ha portat l'economia a un camí de contracció sense que hi hagués temps de consolidar un model productiu més equilibrat. Aquest procés recessiu, iniciat el 2008, assoleix enguany la fase més cruenta amb una caiguda prevista del PIB del 4,1%. Per

### Previsions de la Comissió Europea per a l'any 2010

	Zona euro	Espanya
PIB	0,7	-0,8
Consum privat	0,2	-0,5
Consum de les AP	1,1	1,7
Formació bruta de capital	-1,9	-8,4
Construcció	-2,4	-10,4
Béns d'equipament	-1,3	-6,0
Exportacions de béns i serveis	2,1	1,3
Importacions de béns i serveis	1,1	-2,7
Índex de preus de consum (IPCA)	1,1	0,8
Productivitat laboral	2,1	1,5
Ocupació	-1,3	-2,3
Taxa d'atur	10,7	20,0

Font: Comissió Europea (novembre 2009).

al 2010 la millora de l'entorn econòmic internacional i la recuperació del comerç mundial –després del daltabaix d'enguany– obren les portes a una recuperació dels fluxos comercials que s'espera que reforçarà l'activitat industrial i que conferirà alè a l'economia catalana. L'augment de la demanda mundial està concentrada, com s'ha indicat, en les economies emergents i en desenvolupament, i és per això que per aprofitar al màxim l'impuls de la recuperació caldria fer un esforç per diversificar els mercats exteriors de Catalunya, ara molt concentrats en la Unió Europea. En qualsevol cas, la possibilitat d'èxit d'aquesta via de creixement recau en un reforçament de la productivitat i de la competitivitat de la nostra economia, com a base que ha de permetre donar cos a un model de creixement més sostenible.

Del que s'ha dit fins ara s'entén que el marc econòmic internacional i espanyol en què s'inclouen les previsions macroeconòmiques de Catalunya per al 2010 està subjecte a més incerteses de les habituals en aquests tipus de previsions pels riscos que s'han esmentat, que podrien portar a una fase de recuperació dèbil amb pèrdues de potencial de creixement i sense descartar noves recaigudes de l'economia.

Tenint en compte aquest context general, l'escenari central que es preveu per a l'economia catalana al 2010 és que se'n moderarà el retrocés, fins a un -0,5% de mitjana anual, dins d'un procés que portarà a taxes de creixement positives en la segona meitat de l'any. Aquestes previsions són conseqüents amb una continuïtat en la caiguda de la demanda interna que serà, però, força menys acusada que la que s'està produint enguany. Així, les previsions indiquen que la demanda interna restarà el proper any 1,3 punts al creixement del PIB (enfrent de 6 punts enguany). Tots els components de la demanda mantenen per al 2010 el mateix signe en l'evolució que tenen enguany, per bé que amb unes taxes més moderades.

### Previsions macroeconòmiques de Catalunya

		2008	2009 (p)	2010 (p)
<b>PIB pm</b>	% variació real	0,7	-4,1	-0,5
PIB pm a preus corrents	Milions d'euros	216.923	208.927	208.246
Demanda interna	aportació al creixement	-0,2	-6,0	-1,3
Despesa en consum de les llars	% variació real	-0,3	-4,3	-0,6
Despesa en consum de les adm. públiques (1)	% variació real	4,7	4,5	3,0
Formació bruta de capital (2)	% variació real	-2,4	-16,2	-5,5
Béns d'equipament i altres	% variació real	-0,4	-24,3	-5,0
Construcció	% variació real	-4,6	-9,0	-6,1
Saldo exterior	aportació al creixement	0,9	1,9	0,8
Saldo amb l'estranger	aportació al creixement	2,0	2,7	1,2
Exportacions de béns i serveis	% variació real	-1,5	-10,9	1,0
Importacions de béns i serveis	% variació real	-6,1	-16,2	-2,8
Saldo amb la resta d'Espanya	aportació al creixement	-1,1	-0,8	-0,4
<b>Mercat de treball</b>				
Nombre llocs de treball (3)	Milers de variació	-19,5	-268,6	-61,0
Nombre llocs de treball (3)	% variació	-0,6	-8,1	-2,0
Taxa d'atur estimat (EPA)	% s/població activa	9,0	16,1	18,2

(p) Previsions

(1) Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

(2) Inclou la variació d'existències.

(3) En termes equivalents a temps complet.

Font: Departament d'Economia i Finances.

La despesa en consum de les llars es continuarà reduint, en aquest cas fins a un  $-0,6\%$ . Així, després del fort ajust que es fa al 2009, es preveu que a poc a poc el consum s'estabilitzi. El fort augment de l'estalvi que s'ha enregistrat el 2009 posa les bases per a la recuperació de la despesa en consum, que també es veurà afavorida per la millora progressiva en el ritme d'activitat de l'economia i el consegüent reforçament de la confiança dels consumidors, que moderarà l'ascens de les taxes d'estalvi i augmentarà així la renda familiar disponible destinada al consum. Malgrat això, el consum privat encara es veurà afectat per l'evolució de l'ocupació, que es preveu negativa en el conjunt de l'any si bé les polítiques fiscals de suport pal·liaran aquest efecte.

La despesa en consum de les administracions públiques mantindrà una evolució positiva del  $3\%$ , per sota, però, dels registres dels darrers anys, i donarà continuïtat a l'avenç dels serveis públics que guien els pressupostos, dins l'escenari de consolidació fiscal dels comptes públics.

L'ajust de la formació bruta de capital prosseguirà el 2010 però de forma molt més mitigada que el 2009, especialment pel que afecta a la inversió en béns d'equipament i altres béns, que enguany està patint un retrocés del  $24,3\%$ , a causa del panorama econòmic contractiu i de les restriccions imposades pel mercat de crèdit. Aquests dos aspectes se suavitzaran el 2010 i això comportarà també uns registres menys negatius de la inversió en béns d'equipament, que, malgrat tot, caurà un  $5\%$ . En el cas de la inversió en construcció, el segment residencial es manté sotmès a un dur ajustament i la inversió en obra civil està lluny de poder compensar el retrocés del conjunt, especialment perquè també està patint les conseqüències de la moderació imposada a la despesa en els comptes públics. Amb tot es preveu que la inversió en construcció moderarà la caiguda fins al  $-6,1\%$ , que permetrà que el conjunt de la FBC moderi la seva caiguda fins a un  $-5,5\%$ .

L'aportació de la demanda exterior prevista en l'escenari macroeconòmic per al 2010 és de 0,8 punts positius, que són el resultat d'una contribució positiva d'1,2 punts dels intercanvis amb l'estranger i d'una contribució negativa ( $-0,4$  punts) dels intercanvis amb la resta de l'Estat. En aquest darrer cas el resultat és fruit de la reducció del superàvit respecte a les altres comunitats autònomes. Cal dir que el saldo dels intercanvis amb l'estranger aportarà el 2010 al creixement del PIB un valor força inferior al del 2009 (2,7 punts), que es deu, però, a una dinàmica molt diferenciada dels seus components. Així, el 2009 la moderació del dèficit comercial amb l'estranger que dona lloc a la seva aportació positiva rau en una contracció molt significativa de les importacions ( $-16,2\%$ ) a causa del fort retrocés de la demanda interna, que té un efecte molt superior a la davallada que també experimenten les exportacions ( $-10,9\%$ ). L'escenari que es presenta al 2010 preveu, en canvi, una recuperació de les exportacions, tot i que encara serà dèbil (creixeran un  $1\%$ ) i que anirà acompanyada d'un nou retrocés molt més moderat de les importacions ( $-2,8\%$ ).

Les perspectives negatives del mercat de treball es moderaran al 2010, però es preveu que prosseguirà la destrucció de llocs de treball en el conjunt de l'any, que s'avalua en aquests moments en una reducció de l'ocupació del  $2\%$  en termes equivalents a llocs de treball a temps complet. Aquesta dinàmica conduirà a l'alça la taxa d'atur fins a un  $18,2\%$  de la població activa, per bé que s'espera que la consolidació de la recuperació en la segona meitat de l'any ajudi a revertir la dinàmica negativa del mercat de treball.